

Johan Achten: 'Aflossen is op dit moment de beste strategie'

Wapenen tegen crisistijd

De meeste kengetallen uit het boekhoudrapport zijn inmiddels onderwerp van gesprek geweest in de Veeteeltribriek 'Achter de komma'. Na twee seizoenen is het tijd om de rubriek af te ronden.

Johan Achten en Rick Hoksbergen waren verantwoordelijk voor de inhoud. Ze blikken terug op de rubriek en kijken vooruit naar de perspectieven voor de Nederlandse en Vlaamse melkveehouderij.

tekst Tijmen van Zessen

Een rubriek om de cijfers van de boekhouding uit te leggen lijkt op voorhand misschien saai. Overbodig is zo'n rubriek echter allerminst. 'Heel veel boeren snappen de boekhouding niet meer, het wordt te complex. Maar zoals dat geldt voor elke onderneming, is het voor boeren net zo belangrijk om de financiële prestatie van het bedrijf te kunnen evalueren', zegt Johan Achten van het Vlaamse Adviesbureau Liba. Samen met Rick Hoksbergen, bedrijfskundig adviseur voor Alfa Accountants, leverde hij de input voor de Veeteeltribriek 'Achter de komma'. 'Het gaat erom de betekenis van de kengetallen op hoofdlijnen te kennen', vult Hoksbergen aan. 'Als boer hoef je ook niet tot achter de komma het rantsoen op je bedrijf te kunnen uitrekenen, dat geldt voor de boekhouding net zo.'

Crisis van achttien maanden

Rentedekking, cashflow, reserveringscapaciteit of kritieke melkopbrengst, het zijn kengetallen die volgens de adviseurs gesneden koek zouden moeten zijn voor melkveehouders. Want de tijd van voorstelbaarheid is voorbij.

'We hadden een sector vol zekerheid, waarin eigenlijk geen bedrijf kapot kon gaan. Maar de stabiliteit uit Brussel is verdwenen. Melkveehouders weten op 1 januari niet langer het inkomen dat ze in dat jaar gaan verdienen. Het lukt niet

Rick Hoksbergen:
'Melkveehouders maken in een aantal gevallen te grote sprongen, er is sprake van groothedswaanzin'

iedereen om die omslag in marktdenken te maken', merkt Johan Achten. 'Boeren moeten zich wapenen tegen een melkprijs crisis van achttien maanden, dat hebben we geleerd uit de crisis van 2009.' Vooral bedrijven met een hoge kritieke melkopbrengst moeten ervoor zorgen dat ze over voldoende buffer beschikken om zo'n periode door te maken. 'Aflossen is voor hen op dit moment de beste strategie.'

Maar het zit melkveehouders niet echt in het bloed om maximaal af te lossen. Rick Hoksbergen ervaart dat er op dit moment sprake is van groothedswaanzin in de melkveehouderij. 'Er zijn stallen van drie- tot vierhonderd koeien gebouwd met het oog op de afloop van de quotering in 2015. Van deze stallen is een deel alweer verkocht; wij zien dat veehouders in een aantal gevallen te grote sprongen maken. Zij lopen het risico om in een jaar als 2009 de rente te moeten bijfinancieren, dat is gekkenwerk.' Anderzijds kan de huidige tijdsgeest ook

heel interessant zijn om te investeren, maar dan met name voor bedrijven met een lage kritieke-opbrengstprijis voor melk. Volgens Johan Achten zal de inflatie namelijk gaan stijgen. 'Inflatie is de makkelijkste uitweg voor de huidige Europese crisis, het is dé manier om voordelig van een schuld af te komen. Inflatie is de rijkdom van de lener en de armoede van de spaarder.' Rick Hoksbergen knikt en stelt dat er sprake is van algehele overfinanciering. Hij legt voor bedrijven met een lage kritieke-opbrengstprijis nog een optie ter overweging op tafel: 'Er is een grote categorie babyboomers zonder opvolger die vroeg of laat het bedrijf te koop zetten. Het kan interessant zijn om af te wachten tot de buurman het bedrijf verkoopt.'

Trend in grondprijis onzeker

Een ander aspect waartegen boeren zich moeten wapenen, is de afbouw van de bedrijfstoelag. Zoals het nu lijkt komt er een 'flat rate' voor in de plaats, dat wil zeggen een vast bedrag per hectare dat voor elke boer gelijk is. Hoksbergen: 'Die premie zal ongeveer 225 euro per hectare omvatten, exclusief een eventuele vergroenings- of weidepremie van honderd euro per hectare. In Vlaanderen is de gemiddelde bedrijfstoelag op dit moment gelijk aan achthonderd euro per hectare, dat is toch een heel gat.' Per saldo gaat praktisch elk bedrijf erop achter

uit in de huidige voorstellen voor het nieuwe landbouwbeleid, maar het zijn vooral de intensieve bedrijven die de grootste klappen krijgen.

De adviseurs verwachten niet dat deze nieuwe situatie een extra run op grond losmaakt, maar ze vinden wel dat grond een goede belegging is en blijft, met name vanwege de verwachte inflatiestijging. Johan Achten: 'Een klant van mij zei het eens als volgt: "Ik ben blij met alle grond die ik gekocht heb en ik vrees de grond die ik nog moet kopen".' Hoksbergen vult hem aan: 'Aankoop van grond is nooit recht te rekenen, maar het vormt wel een basis voor een gezonde toekomst van een bedrijf.'

Hoksbergen houdt er echter rekening mee dat de grondprijis gaat dalen. 'Het is de vraag hoe lang het duurt voordat de kredietcrisis overslaat op de onroerendgoedmarkt'. Johan Achten is nog stellig: 'In de woningmarkt is het effect van de crisis al merkbaar, in de agrarische sector kan het niet uitblijven. Ik denk dat de waarde van land wel in de benen blijft, maar dat de restwaarde van gebouwen gaat dalen. Banken beleven een periode van kredietchaarste, in de woningmarkt zie ik voorbeelden van banken die de ene week wel en de andere week geen geld hebben voor dezelfde klant met hetzelfde huis.'

Melkveebedrijven verzwakt

Terug naar de boekhouding, naar het belang van de cijfers. Als er één onderdeel is dat melkveehouders onderschatten, dan is dat volgens Hoksbergen wel de verhouding tussen de afschrijvingen en aflossingen. Als deze posten gelijk opgaan, dan nemen de schulden even snel af als de waardevermindering van de bedrijfsmiddelen. Een gezonde situatie. 'In Nederland zijn de melkveebedrijven de afgelopen drie jaar gemiddeld genomen verzwakt, er is maar 75 procent van de afschrijvingen daadwerkelijk afgelost. Er zijn bedrijven die de aflossing voor zich uit schuiven en tegelijk maar blijven investeren om een belastingaanslag te voorkomen.' In Vlaanderen speelt dit probleem niet, omdat de aflossing daar hoger is dan de afschrijving, weet Achten. 'Nederlanders moeten belasting leren betalen. Als je je wagen helemaal vollaadt met schulden, hoe betaal je dan de rekeningen als de melkprijis een keer laag is?'

Johan Achten en Rick Hoksbergen

Johan Achten:

'De kredietcrisis slaat ook over op de agrarische onroerendgoedmarkt, dat kan niet uitblijven'